

EGY NEM MINDENNAPI JEZSUITA MICHEL RIQUET FRANCIA JEZSUITA EMLÉKEZETE

Huszonöt éve, 95 éves korában hunyt el Michel Riquet (1898–1993) francia jezsuita, aki a háború után egy évtizeden át a párizsi Notre Dame-székesegyház híres nagybőjti szónoka volt, később pedig, a II. Vatikáni zsinat alatt és utána azzal tűnt fel és vonta magára a közvélemény figyelmét, hogy széleskörű párbeszédet folytatott nem hívőkkel, zsidókkal, kommunistákkal, szabadkőművesekkel – követve XXIII. János, VI. Pál és a zsinat irányvonalát.

Gazdag élete átívelte a huszadik századot. Amikor az utolsó zsinati ülészak idején Párizsban doktori tézisemet készítettem, többször találkoztam vele a rue de Grenelle-i jezsuita rendházban; mindig mosolygós, kedves volt mindenkivel, a rendházban megszálló „turista” jezsuitákkal is. Én magam Párizsban jó két év alatt számos nagy jezsuita teológussal megismerkedhettem. Egyesek szemináriumi vezetőim is voltak. Két híres „új teológus” – Henri de Lubac és Jean Daniélou – a zsinat idején bíboros lett. A csodálatos hosszú listát nézem. Legtöbben már elhunytak. A franciaországi izzó kulturális-teológiai élet jórészt hamu alatt!

Kíváncsian olvastuk P. Riquet élelátó krónikáját az egyházi eseményekről, főleg a zsinati vitákról, a *Le Figaro* című napilapban. Kevéssel halála után hagyta el a sajtót az az interjúkötet, amely Alain-Gilles Minella egy évvel korábbi interjúsorozatát tette közzé: *RIQUET. Le Rebelle discipliné* (Mame, Paris, 1993). Ezek a beszélgetések feltárják a *Fegyelmezett Lázadó* gazdag életét. Mivel fiatalkorában domonkos lelkiatyja volt, kezdetben a Domonkos-rendhez vonzódott; majd az első világháború alatt egy jezsuitával kötött barátsága Jézus Társasága felé irányította. Egyik fiatalkori mestere Jacques Maritain tomista filozófus volt, akinek meudoni lakásán számos híres gondolkodóval, íróval, művésszel – jórészt konvertitával – megismerkedett. Maritain felesége, az orosz zsidóból megtért Raïssa erről részletesen ír *A nagy barátságok* című emlékezésében.

Maritain szeretette meg P. Riquet-vel Aquinói Szent Tamást. A Maritain házaspár szellemében küzdött később az antiszemitizmus ellen. Riquet részt vett az ellenállásban. A németek internálták Mauthausenbe, majd 1944 áprilisa és 1945 májusa között Dachauban tartották fogságban. Itt megismerkedett és baráti párbeszédet folytatott zsidó, kommunista, szabadkőműves fogolytársaival. Hazatérve Dachauból a francia–német megbékélésen fáradozott. Megalapította az *Ábrahám Testvérisége* nevű mozgalmat, amely keresztények–zsidók–mohamedánok párbeszédét igyekezett előmozdítani a II. Vatikáni zsinat szellemében.

1946–1955 között P. Riquet a Notre Dame-székesegyházban tartott nagybőjti konferenciabeszédeivel tűnt fel, amelyeket a rádió is sugárzott, és amelyek könyv alakban is megjelentek. E világnézeti konferenciák ilyen témákat fejtegettek: A keresztények szemben – a romokkal, a pénzzel, az étellel, a hatalommal, az ateizmussal. Isten Szava és a mai valóság, Jézus az egyetlen Üdvözítő, az Egyház közössége... Riquet tehát a legégetőbb világnézeti–erkölcsi–lelki kérdésekre igyekezett választ találni hívőkkel és nem hívő keresőkkel. Hosszú ideig a katolikus

orvosok lelki vezetője, 1972–1981 között pedig a katolikus írók országos lelkésze volt.

A zsinati időszak alatt az egyház és a szabadkőművesség kiengesztelődésén fáradozott. Benyújtott VI. Pál pápának egy memorandumot, amelyben megmutatta, hogy a szabadkőművességnek van egy „szelídebb” ága is (a Francia Nemzeti Páholy, vagy a svédországi szabadkőművesség), amely nem ellensége az egyháznak és a keresztény vallásnak.

Michel Riquet SJ a Francia Becsületrend (*Légion d'honneur*) Főtisztje, a Francia deportáltak Uniójának tiszteletbeli elnöke, a Volt Frontharcosok Nemzeti Hivatalának (ONAC) helyettes elnöke, a Rasszizmus és Antiszemitizmus elleni Nemzetközi Liga (LICRA) helyettes elnöke volt.

2018. augusztus 1. *Szabó Ferenc SJ*